

Beste leden,

Het gaat allemaal veel te traag volgens ons. De vaccinatie loopt steeds vertraging op, de versoepelingen komen daardoor maar traag op gang. We zijn allemaal toe aan wat meer bewegingsvrijheid. Maar we moeten ook ons gezonde verstand blijven gebruiken en de ziekenhuizen niet onnodig extra belasten door ons niet aan de gemaakte afspraken te houden. Daarom nogmaals mijn oproep om nog wat geduld te hebben. Wellicht kunnen we dan in de zomer het normale

leven hervatten. Wij willen natuurlijk geen enkel risico lopen wat betreft de gezondheid van ons allen. Hou daarom de nieuwsbrief en onze website <https://www.sbs-sleen.nl> in de gaten. N.B. Het artikel over de kerk van Sleen is in de oorspronkelijke tekst geschreven van 1892 en dat is toch wel een beetje anders dan wat we nu gewend zijn. Het artikel komt van verschillende bronnen.

Jan Smidt, voorzitter.

Activiteiten:

Het bestuur is inmiddels begonnen om activiteiten voor het eind van dit jaar voor te bereiden. Dit alles nog onder de strikte voorwaarden, dat alles weer op normale wijze kan en mag, dat wil zeggen zonder beperkende maatregelen van 1,5 meter afstand en het verplicht dragen van een mondkapje. We blijven u op de gebruikelijke manier op de hoogte houden. Volg de informatie via de nieuwsbrieven en voor zover mogelijk onder andere via de website "Sleen web" en van SBS e.o.

<https://www.sbs-sleen.nl>

Dinsdagmorgen 26 april 2021 is Riekus Ziel, door burgemeester Bert Bouwmeester, benoemd tot "Lid in de Orde van Oranje-Nassau".

Riekus van harte gefeliciteerd met deze Koninklijke onderscheiding.

Gegevens van de vereniging:

Postadres: Senioren Belang Sleen e.o.
Broekveldstraat 33
7841 BB SLEEN

Telefoon: 0591-853398 / 06-31578862

E-mail: info@sbs-sleen.nl

Webadres: <https://www.sbs-sleen.nl>

Bank: NL25 RABO 0307 5949 47

KvK nummer: 64645177

Bestuur:

Voorzitter	Jan Smidt	Heirweg 24	0591-361903
Penningmeester	Bert Wessels	Schapenveld 3	0591-361902
Secretaris	Henk Schuurke	Broekveldstraat 33	0591-853398
Lief en Leed	Lineke Ziel	Dingspelstraat 10	0591-858587
Adviserend	Mans Snijders	Dingspelstraat 16	0591-232277
Activiteiten	Miep Schepers	Vennebroekstraat 38	0591-361806
Activiteiten	Reina Muller	Anssenstraat 18	0591-362125

Verhuisd:

De heer Jans Kamps woont sinds 1 april 2021 aan de Drostestraat 21, 7841 BM Sleen.

Overleden:

Mevr. M. Duinkerken v.d. Burg, Polweg 2, Sleen.

Als bijlage bij deze nieuwsbrief ontvangt u de tweede uitgave van de stichting Museum Plusbus. We hopen dat u het magazine weer met veel plezier leest. We hopen natuurlijk dat we het komende jaar een keer echt gebruik kunnen maken van de aangeboden mogelijkheid om een museum te bezoeken. We houden u op de hoogte.

De kerktoren van de dorpskerk van Sleen:

Deze keer hebben we een uitgebreid verhaal over de geschiedenis van de dorpskerk.

De kerktoren van Sleen heeft door de jaren heen een eigen geschiedenis opgebouwd. In deze rubriek willen we hiervan een samenvatting weergeven.

De huidige toren dateert uit het begin van de 15e eeuw en is sindsdien meermaals opnieuw

opgebouwd. Met een hoogte van 64 meter is het de hoogste kerktoren in Drenthe. De toren is in 1965 op de monumenten- lijst geplaatst.

De huidige kerk heeft waarschijnlijk twee voorgangers gehad. De tweede kerk is in de 14e eeuw uitgebreid met het huidige koor. De toren werd in het begin van de 15e eeuw toegevoegd, waarna vervolgens het oude schip werd vervangen door een nieuw, gotisch schip. In 1705 stortte de torenspits op de kerk waarbij de gewelven deels werden vernield. Na herstel sloeg in 1867 het noodlot opnieuw toe toen de bliksem insloeg, waarna de spits afbrandde. De toren werd provisorisch hersteld met een kleine open lantaarn, maar die oplossing riep veel kritiek op. In 1909 werd de lantaarn weer verwijderd, maar het duurde tot 1923 om tot het

definitieve herstel te komen.

Bij de restauratie van de kerk in 1882-83 kreeg deze een neogotisch uiterlijk. De toren bleef echter buiten de restauratie en heeft daardoor nog grotendeels het oorspronkelijke uiterlijk.

Tot aan de spits bestaat de toren uit drie geledingen. In de onderste, gesloten, geleding zit aan de westkant de ingang van de kerk. De twee geledingen hierboven zijn versierd met drie slanke spitsboog nissen. De toren wordt bekroond door een naaldspits.

De oorspronkelijke luidklokken raakten bij de blikseminslag van 1867 dusdanig beschadigd dat ze vervangen moesten worden. De klokken werden omgesmolten en tot weer nieuwe klokken gegoten. In 1925 werd een van deze nieuwe klokken vervangen door de huidige grote luidklok die is gegoten in Heiligerlee.

Een bouwkundig rapport van de Nederlands Hervormde Kerk en de toren van Sleen uit 1892. Door Rijksbouwmeester C.H. Peters (Cornelis Hendrik)

In het museum vond ik de opschriften van de klokken te Sleen voor 1867/68.

De kleine klok was van (jaartal niet meer te lezen, vermoedelijk 14...6) en gewijd aan Maria terwijl de grote klok van 1532 was en verder deze namen bevatte: henrick ellink, rolef tilen, willem ten holte, kerkvoegde.

Een bijzondere Drentse kerk

Onder de, overigens weinig belangrijke, Gotische kerken van Drenthe is er één, die voor Drenthe met recht een alleszins merkwaardig, ja, een bijna monumentaal gebouw mag worden genoemd. Die kerk met haar koor, hare zijbeuken, haar gewelven en toren, zij is daarom merkwaardig, omdat zij enig is in Drenthe, enig als monument uit het begin van de 15e. eeuw, dat in baksteen uitgevoerd, werkelijk nog in zijn geheel aanwezig is, werkelijk door verbouw of zgn. herstel zijn karakter nog niet heeft verloren.

Drenthe heeft inderdaad vóór de 17^e. eeuw, voor zoveel mij bekend, geen tweede kerkgebouw, geen ander monument zelfs aan te wijzen, zo volledig, nog zo geheel en ongeschonden het tijdperk van zijn bouw teruggevend en tevens van zodanige afmeting, als de overigens hoogst eenvoudige baksteenerk met toren van Sleen. Vergeleken met haar tijdgenoten in andere provinciën van ons land, met de St. Nicolaaskerk in Harderwijk (1415), met de St. Nicolaaskerk in Monnikendam (1420), met de Grote kerk in Tholen (ca. 1410) met die in Wouw (1414), moge zij klein en onsierlijk en zelfs arm van behandeling en arm van detail geacht worden, zij is en blijft niettemin voor Drenthe een monument.

Drenthe's bodem vraagt veel en geeft weinig, geen wonder dan ook dat Drenthe iets van dat karakter van de bodem hebben overgenomen en wel eens, hoe gul en trouwhartig zij overigens ook mogen zijn, wel eens meer vragen dan geven en zich bij al wat er bebouwd en al wat er gesticht moet worden, zich èn vroeger en zelfs nu nog, meestal vergenoegen met het strikt noodzakelijke, zonder meer.

Dit in aanmerking genomen, was de bouw van die kerk met die toren in het begin van de 15e. eeuw, voor de heidebewoners van het Zuidenveld werkelijk een stout stuk, daar het jaren en jaren sparen moet hebben gekost, alvorens die bouw mogelijk was.

Volgens een overlevering zou de toren een geschenk zijn van twee zusters en zou de steen, waarvan kerk en toren van zijn opgemetseld in het veld bij Erm, een gehucht onder Sleen, zijn gebakken, alwaar men nog sporen van een vroegere steenbakkerij vindt.

Wat Rolde's toren is voor Noord-Drenthe, is die van Sleen voor Zuid-Drenthe, het is de wegwijzer over de heidevelden; uren ver getuigt zijn massa, want helaas, hij mist nog steeds zijn spits en een jammerlijk koepelgedrocht vervult hare plaats, uren ver

getuigt zijn afgeknotte massa, spottend wel eens “den steenbult” genoemd, dat de Drenth van weleer, bij al zijn praktische zin, toch onder het strikt noodzakelijke ook zijn toren inbegreep, die reliëf geeft aan zijn dorp, de alomtegenwoordige gids is op de heide en die de metalen mond in staat stelt om naar heinde en verre, 't zij het “ter kerke” te doen weerklinken, 't zij het allen mede te delen, dat de arme zieke, voor wie jongstleden zondag nog gebeden was, nu wordt heengedragen naar zijn laatste rustplaats, bezuiden of achter de kerk.

Financiering van het herstel van de kerk

Het was op 8 november van het jaar 1877, dat de Heren Kerkvoogden der Nederlands Hervormde Gemeente te Sleen zich wendden tot het College van Rijksadviseurs voor de Monumenten van Geschiedenis en Kunst, een college bij Koninklijk Besluit van 14 september 1874 nr. 16 ingesteld, met het verzoek om steun tot herstel van het kerkgebouw met toren van hun gemeente.

Dat College deelde bij brief van 15 december 1877 nr. 293 Heren Kerkvoogden mede: “dat niet hun College, maar alleen de Regering subsidie kon verlenen en gaf hen in overweging zich daarom tot de hoge Regering te wenden, die vervolgens, zo nodig de Rijksadviseurs raadpleegt”.

Inmiddels was vanwege genoemd College de kerk opgemeten en in tekening gebracht en daarop bereide aangegeven hoe zij hersteld moest worden, welk plan met een korte omschrijving Heren kerkvoogden bij brief van 18 december 1877 nr. 306 als vervolg op de vorige brief werd toegezonden.

Bij die correspondentie bleef het echter. Zij had voor de kerk alleen dit gevolg, dat aan enig herstel van het gebouw zelfs niet aan het allernoodzakelijkste onderhoud, meer gedacht werd. Het gebouw, het werd van nu af feitelijk geheel en al aan zijn lot overgelaten en toen bij Koninklijk Besluit van den 21^e. Februari 1879 no. 9 het College van Rijksadviseurs ontbonden werd, was de toestand van de kerk dan ook droeviger dan ooit.

Geen wonder dus, dat het gebouw daarom goedvond om zelf maar een beslissing uit te lokken. Op 8 September 1880 stortte bij stil weer een gedeelte van de verteerde bekapping neer op de gewelven, die hier en daar scheurden en nu werd in allerijl het gebouw, gevaarlijk en zelfs tot in zijn naasten omtrek onveilig verklaard, ompaald en de dienst overgebracht in een daartoe aangestelde houten hulpkerk.

Zo was de toestand toen op 14 Juni 1881 Heren Kerkvoogden zich eindelijk wendden tot den Minister Van Financiën: "ten behoeve van het tussen de jaren 1420 en 1450 gestichte kerkgebouw van hun gemeente, dat zich in zulk een deerniswaardige toestand bevindt, dat het als voor herstel volstrekt onvatbaar en door deskundigen finaal werd afgekeurd en als gevaarlijk voor 't gebruik door de bevoegde macht werd gesloten.

Pogingen zijn aangewend ter verkrijging van een nieuw bedehuis in hunne gemeente, hetgeen is begroot op f 2630.635, onder mededeling verder “dat zij tot ene der armste gemeenten van Drenthe mag worden gerekend; dat de Synodale commissie uit het fonds voor noodlijdende kerken en personen een bedrag van f 3200.- heeft aangevraagd aan de Synode en dat zij (Kerkvoogden) nu aan de regering vragen een bedrag van f 4000.-, opdat door 't verrijzen van een nieuwe kerk, zo spoedig doenlijk aan de hoogst treurige en gans onhoudbare toestand in hun midden een einde kunnen worden gemaakt”.

Dat verzoek van Heren Kerkvoogden, het werd door den Minister bij brief van 30 Juni

d.a.v. no.14 afdeling Erediensten om advies toegezonden aan den Bouwkundige voor de Landsgebouwen aan zijn Departement werkzaam.

Nieuwbouw of restauratie?

Die bouwkundige ging, alvorens omtrent het aangevraagde subsidie voor een nieuwe kerk advies uit te brengen, zich persoonlijk eerst ter plaatse overtuigen naar de toestand van het bereids ter dood veroordeelde oude kerkgebouw en deelde na afloop van dat onderzoek den Minister mede: "Dat de bestaande kerk, in steê van bouwvallig te zijn zonder bezwaar zodanig kan worden gerestaureerd, dat zij nog enige eeuwen dienst zou kunnen doen, dat die restauratie, mits met oordeel en met kennis uitgevoerd in geen geval meer behoefde te kosten dan de voorgestelde nieuwe kerk; dat door die restauratie de gemeente in het bezit zou blijven van haar hoogst belangrijke kerkgebouw, dat alsdan in elk opzicht, zowel in doelmatigheid, in soliditeit, in kunstwaarde als in onderhoudslast verreweg de voorkeur zou verdienen boven de voorgestelde nieuwe kerk". Dat was de reden waarom hij, Zijne Excellentie in overweging gaf, wel een subsidie te verlenen tot restauratie dier oude kerk, doch geen subsidie tot afbraak van die kerk en tot de bouw van een nieuwe.

En om het kerkbestuur uit te nodigen inmiddels de nodige voorzieningen te nemen om het inregenen op de gewelven te voorkomen en om de contreforts te doen afdekken.

Dat rapport werd bij brief van 1 September 1881 no.10, afdeling Erediensten, in afschrift aan het kerkbestuur toegezonden met het verzoek om wel te willen mededelen op welke grond men dit, zo het schijnt, merkwaardig kerkje, liever door een nieuw gebouw wenst te vervangen".

Op 11 September daaropvolgend no. 35, beantwoordden Heren Kerkvoogden die vraag van de Ministers, door mede te delen: "hoe zij zich eerst hadden gewend tot de

Rijksadviseurs, doch zonder succes, terwijl dat college kort daarna ontbonden was. Dat zij uitgaande van de veronderstelling, dat thans van de zijde der Regering geen hulp, hoegenaamd ook, kon worden verwacht en zelf niet bij machte zijnde om zelve een omvangrijk plan te verwezenlijken, de restauratie van het kerkgebouw alzo voor goed tot de hersenschimmen rekenden te behoren.

Dat zij zich later gewend hebben tot een architect te Assen, hem verzoekende, twee plannen te willen ontwerpen, het ene ter reparatie van de oude, het andere tot het bouwen ener nieuwe kerk, dat deze na ingesteld onderzoek, uitdrukkelijk verklaarde, dat een nieuwe kerk alleszins de voorkeur verdiende, daar de oude, ook na de aangebrachte herstellingen, zijns inziens, oud bleef en bij voortdoring aanzienlijke kosten van onderhoud zou vorderen.

Beide plannen werden aan de kerkelijke besturen opgezonden, doch dat, intussen in 't laatst van verleden jaar bij herhaling een gedeelte van het dak was ingestort en een bouwkundige uit Wijhe hun daarop een attest had overgelegd, waarin onomwonden werd verklaard, dat de kerk, als zijnde gevaarlijk, diende te worden afgebroken, en door een nieuwe te worden vervangen, zij hiervan in allerijl aan de kerkelijke besturen kennis hebben gegeven en toen subsidie hebben gevraagd ter verkrijging van een nieuw bedehuis.

Dat zij, hoewel door de Synode alleszins gunstig op hun aanvraag werd beschikt, ten

gevolge echter van het advies van den Bouwkundige voor de Landsgebouwen thans tot punt van uitgang van vóór vier jaren zijn teruggekeerd en nu, ofschoon hartelijk en zich in verblijdende, dat hun eerwaardig kerkgebouw zeer goed kan worden gerestaureerd geheel in 't onzekere verkerende, hoe en wanneer tot die restauratie zal worden overgegaan. '

Dat, aangezien volgens de verklaring van den Bouwkundige, die restauratie met oordeel en kennis dient te worden uitgevoerd, het plan en de begroting dus van dit werk insgelijks door een man dienen te worden opgemaakt, die met dergelijke zaken ten zeerste vertrouwd, en daarvan geheel op de hoogte is. Dat zij op grond van alle op dit punt opgedane ervaringen en teleurstellingen, alsmede uit hoofde van de niet onaanzienlijke kosten hieraan verbonden, Uwe Excellentie verzoeken een deskundige met de uitvoering en het toezicht te willen belasten en dat zij inmiddels reeds in de tijdelijke voorziening van de kap en contreforts hebben zorg gedragen.

Bij schrijven van 15 September 1881 no. 10, afd. Erediensten, deelde de Minister het kerkbestuur mede dat van Regeringswege geen deskundige, kan worden belast met de restauratie van de kerk.

Intussen was de architect Dr. P.J.H. Cuypers te Amsterdam aangezocht, tot behoud dezer kerk, wel zijnde welwillende en belangeloze medewerking te willen verlenen door zich te belasten met de leiding van de restauratie, hetgeen deze onmiddellijk volgaarne op zich nam.

Op 20 December 1881 no.42 werden daarop door het kerkbestuur de bestedingsstukken ter goedkeuring ingediend welke bij brief van 31 December no. 37, afd. Erediensten, werden teruggezonden met het besluit over de toekenning van een subsidie ad f 3000,- in de kosten van herstelling van de kerk, welk werk daarop in het openbaar is aanbesteed en is aangenomen door H. Jalvingh en H. Smallenbroek, beiden te Assen woonachtig, voor een bedrag van f 10863,-.

Blijkens de dato 29 September 1883 door het kerkbestuur overgelegde rekening, hebben de kosten van het herstel van de kerk, waarvan op 17 Januari 1883 de eindoplevering plaats had, met inbegrip van het dagelijks toezicht, van de meubels en het verfwerk, te samen bedragen de som van f 14460,43.

Na deze mededeling, in extenso, van de geschiedenis van het behoud van de kerk, zal ik mij ten aanzien van die van de toren tot het strikt nodige bepalen.

Herstel van de toren

De toren, die in bovenvermelde restauratie van de kerk niet was inbegrepen noch ook bedoeld, had evenzeer dringend herstel nodig, en vond mede goed om, op grond van het met succes bekroonde voorbeeld door de kerk gegeven, om daartoe zich zelf vrij beslist aan te melden.

Van zijn muurwerk, bestaande uit een buiten- en uit een binnenmuur met een daartussen gegoten betonvulling, was aan de noord-westzijde bij de bovenverdiepingen, vooral door toedoen der vele daarin aanwezige ongedichte steigeraten, de buitenmuur van lieverlede zo verweerd, verteerd en losgeraakt, dat zich daarin grote openingen en scheuren hadden gevormd, waaruit zelfs gehele stenen naar beneden vielen, zodat men zich verplicht zag den toegang tot de kerk met een stevig houten afdak te beschermen en het pad om de toren ten dele als onveilig te ompalen en af te schutten.

In die toestand was het, dat het kerkbestuur zich in april 1884 wendde tot de Minister van Binnenlandse Zaken, met het verzoek om tot het herstel van de toren een subsidie van de Regering te mogen ontvangen.

Door medewerking, vooral van de Heer Referendaris van de betrokken Afdeling van dat Ministerie, werd bij besluit van 10 December 1885 no. 20, afd. Kunsten en Wetenschappen, aan het kerkbestuur voor het gevraagde doel een subsidie verleend van f 3000.- en daartoe vervolgens nog bij beschikking van 21 augustus 1886 afgestaan een 3000 tal oude reuzenmoppen afkomstig van de gewezen vestingmuren van de stad Groningen.'

Op 2 Augustus 1886 werd de restauratie van de toren aanbesteed en gegund aan de laagste inschrijver A.J. Woltersom van Coevorden voor f 3688.-. Doch zij moest zich enkel en uitsluitend bepalen tot het herstel der metselwerken en van de ingang, daar de bijdrage van de gemeente in de kosten te gering was om terzelfder tijd over

te kunnen gaan tot de herbouw van de spits, welke een meerdere uitgave van ongeveer drie mille zou hebben gevorderd. In April 1887 werd het werk afgeleverd, waaraan aan overwerk nog besteed eed is f 157,80.

En hiermede eindigt de geschiedenis van het eerste gedeelte van de toren restauratie. De herbouw van de spits kan eerst in 1894 beschreven worden, als Drenthe inmiddels de kleine som van ruim drieduizend gulden zal hebben bijeengebracht, voor de benodigde herbouw.

In een ruime, schilderachtige omgeving, zoals alleen de Drentse dorpen die bezitten, ligt deze kerk met haar toren in het midden van Zuid-Sleen, iets terug van de brede, thans bestrate weg, door dennenplantsoen gescheiden, links van de pastorie, rechts van de school, terwijl de achter de kerk gelegen dodenakkers worden begrensd door het golvend graan van de es, waarachter zich uren ver de heide uitstrekt.

Eenvoud, rust, ruimte, dat drievoudig kenmerk van geheel Drenthe, men vindt het weer terug in deze kerk, ruim van afmeting, goed van proportie, ongezoekt van vormen en eenvoudig van detail als zij is, zó eenvoudig zelfs, dat zij bijna de grens nadert, waar het arme begint.

De hoge, zware toren, je kunt het hem aanzien, dat hij gedurende de bijna vier en drie kwart eeuw dat hij er reeds staat, menige storm heeft moeten doorstaan, dat hij talloze regen-, sneeuw- en hagelvlagen heeft zien komen aansnellen over de heide en wat een van de vele onweer voor hem geweest is, dat getuigt o.a. het lange achtkante houten koepeltje dat hem niet dekt, veel minder kroont, maar inderdaad ontsiert, en dat sedert 1867 zijn vroegere hoge achtkante spits vervangt, welke in de voorzomer van dat jaar, door een bliksemstraal getroffen, geheel afbrandde. Die spits, zij was het laatst in 1703 vernieuwd en toen nog gedekt, evenals de kerk te Zweeloo, met houten dokken of schaliën. Van buiten is de zuidelijke torenmuur versierd met overhoekse ruiten van zwart steen, een versiering, die o.m. ook voorkomt aan de toren van Gorinchem, aan het slot van Muiden, en ook voorkwam aan de vroegere Bottelpoort in Nijmegen.

Iets over de oude klokken

De beide oude klokken, die naast menig vreugdebericht zo talloze droevige tijdingen hadden moeten verluiden, zij stortten bij die brand naar beneden; de kleine klok werd door die brand en door de grote hitte tot een vormeloze metaal massa herleid, en de grote klok was door de val zo gebarsten, dat haar droef geluid (zij heeft nog een tijdlang in een boom gehangen en zoals invalide dienst gedaan) niet was aan te

horen. De nieuwe klokken welke deze vervingen, hebben enkel tot opschrift, de grote klok: "Door het vuur des hemels ging de roem van Sleen verloren, 1867 Berend Abbingam President, Albert Bening, Jan Marissen, Kerkvoogden" en de kleine klok: "Weggemans, Secretaris, Albert Evenhuis, 1868".

De restauratie van de toren in 1886-87, waaraan ook in de jaren 1781 en 1551 belangrijke

herstellingen waren uitgevoerd, heeft zich in hoofdzaak bepaald tot herstel van het muurwerk, tot vernieuwing van de zandstenen plintafdekking, van de cordons en van het

maaswerk in de nissen. Ook de hoofdingang is toen weer in zijn vroegere toestand teruggebracht, de onderverdieping opnieuw overwelfd en de gemetselde trap weer gangbaar gemaakt.

Restauratie van de kerk

Veelomvattender was daarentegen de restauratie van de kerk; haar eigenaardige, drieledige oudhollandse kap met haar dubbele muurplaten, mannetjes en bintbalken, was ten dele ingestort en verder door gebrek aan onderhoud verteerd en vergaan en moest met haar bedekking geheel vernieuwd worden. Van de ramen waren er een vijftal dichtgemetseld en hadden de overigen, door latere wijziging en vernieuwing geheel hun karakter verloren; de contreforten hadden van lieverlede verschillende vormen gekregen en waren aan de zuidzijde van de kerk weinig meer dan lompe steunberen; al het buitenmuurwerk overigens, dat een zwaarte heeft van ca. 1.20 m., vorderde zoveel herstel, dat tot een doorgaande buitenbekleding met nieuwe stenen moest worden besloten. Uitwendig heeft de kerk dan ook een gehele vernieuwing ondergaan, inwendig evenwel kon men zich bepalen tot het herstel der gewelven, van de bevoering en van het pleisterwerk en is alleen het ameublement vernieuwd. Bij die restauratie vond men bij het afbikken van de pleisterlaag in de kerk nog verschillende gekleurde stenen op de muren boven één van de koorramen de woorden: "Ick en mien bruder Joan van Aken, Die dit wulf hef kunnen maken". Door de dubbele hoofddeur van de buitenwerkse 9.25 m. brede toren binnentredend wordt men onwillekeurig getroffen door de afmetingen en de brede stoute bogen van dat goedverlichte voorportaal van de kerk waartoe deze onderste torenverdieping dient.

Die 2.30 m. zware muren met hun diepe nissen en hun hoge spitsbogen, het nog hogere buitengewelf welke gralen op enkele uitgemetselde kraagsteunen in de hoeken rusten, de 1.75 m. diepe en de 7 m. hoge boog, enkel met een paar schuine kanten geprofileerd, die de toegang tot de kerk omsluit, dit alles inziend metselwerk van helder rode, grote, ruwe reuzenmoppen (31x15x10 cm.) met zware kalkvoegen, het is zó breed, zó flink, zó echt ongekunsteld, dat het indruk op u maakt, dat het u treft door zijn massa, zijn afmetingen, zijn eenvoud en zijn kleur. Het is inderdaad het meest karakteristieke, het meest imposante kerkportaal in geheel Drenthe, het beste wat de baksteen-bouw daar nog bezit.

Uit dat, onder de kruin van het gewelf 8.70 m. hoge portaal, waarin elke steen spreekt, de kerk binnekomende, valt deze u tegen, haar eentonige grijsgele pleisterkleur, die nergens onderbroken is en zowel de muren als de kolommen en de gewelven dekt, die zware lompe kolommen, zonder basementen, zonder kapitellen,

slechts door een uitgemetselde halffrond vooruitspringende laag gedekt, waarop de ongeprofileerde spitsbogen en de gewelfgralen aanvangen, haar betrekkelijk geringe afmeting, want bij een nog in drie schepen verdeelde, totaalbreedte van 12.10 m. bereiken de gewelven van de middenbeuk slechts een hoogte van ca. 8.90 m. boven de bevloering, hare te laag doorlopende zijbeukramen, hare ijzeren trekstangen, die aan de dagen van onderhoudsgebrek herinneren dat alles te samen het geeft van die kerk iets nuchters, iets storends, iets wat hindert en dat wellicht in mindere zou hinderen, zo zij nog als Catholieke kerk was ingericht en gemeubeld.

Trots deze hare gebreken echter, is en blijft zij voor Drenthe een enig gebouw, als zijnde het enigste kerkgebouw uit het begin der 15^e. eeuw, dat zij nog zo volledig en in zodanige afmeting aanwezig is.

Blijkens de drie nevengaande tekeningen welke een uitvoerige beschrijving onnodig maken, bestaat de kerk uit drie met gemetselde kruisgewelven overdekte schepen, waarvan het middenschip, gemeten tussen de kolommen een breedte heeft van 4.70 m. en tussen de spitsbogen, welke op die kolommen rusten, van 5.30 m., terwijl de breedte van de zijschepen en 2.95 m. tussen die muur en de bogen. Die schepen, welke bij een lengte van 18.70 m. in vier gewelfvelden verdeeld zijn, worden door de spitse triomfboog van het koor gescheiden, dat te oordelen zowel naar zijn breedte-afmeting (8.45 m. binnenwerks) tot die van de triomfboog (4.75 m. in de dag), als naar het middenschip dat zich bij die boog 50 cm. vernauwt, en het stergewelf dat op de hoek-collonetten rust, de met een kraalsteen geprofileerde raamdagkanten en de contreforten, een 40 of 50 jaar later moet zijn gebouwd dan de kerk welke sedert haar stichting blijkbaar meer dan één verandering heeft ondergaan.

In het koor staat thans de nachtmaalstafel en midden onder de triomfboog het van 1668 dagtekenende preekgestoelde, ter wille van de symmetrie aan beide zijden met een trap voorzien; op het gestoelde zelf staat het opschrift: "Hoe lief heb ik uwe Wet, Zij is mijne, betrachtinge den gantschen dag" en op het klankbord: "Zalig zijn degenen die het woord Gods hooren en datzelfde bewaren".

Het oude eiken doophek met zijn eigenaardig gestoken paneeltjes, waarvan op de titelplaat een drietal zijn afgebeeld en met de bijbelteksten, als: "Ick bin de wijnstock ende Ghi zijt de ranke", het heeft evenals het overige plaats gemaakt voor een eenvoudig vuren ameublement en de romaanse zandstenen doopvont, die in de oudtijds waarschijnlijk tot doopkapel dienende onder torenverdieping, het tegenwoordige kerkportaal, stonden in 1886 nog in de tuin van de pastorie tot bloemenbak dienende, staat nu sedert 1888 met andere oud-Drentse doopvonten, vrij maar, onder een laag afdak in de tuin van het museumgebouw te Assen.

Een orgel ontbreekt, doch wat tevens opnieuw schijnt te ontbreken, dat is de nodige onderhoudszorg, althans zowel in de kerk als op de toren ziet men weder op vele plaatsen sporen van lekkages en hiermee is van deze kerk die oudentijds bij herhaling veel door inlegering van soldaten heeft moeten lijden, alles gezegd.

In het portaal in de N.O.-torenhoeck in de muurdikte uitgespaarde, rond gemetselde wenteltrap opgaande, waarvan elke mede door een segmentboogje wordt gedragen komt men ter hoogte van 9 m. op de eerste bovenverdieping, mede geheel in ziend metselwerk binnenwerks groot 4.75 m. met haar vier 1.85 m. brede 1.35 m. diepe en met halfronde bogen gesloten nissen- en slechts spaarzaam verlicht door de nauwe spleten daartoe in de buitennissen gespaard.

Van de verdieping heeft men toegang tot de zoldering boven de kerk en de wenteltrap volgende tot de tweede bovenverdieping van de toren waarvan de bevoering ter hoogte van 18.20 m. is gelegen.

Op deze 2^e. verdieping alwaar het muurwerk nog een dikte heeft van 1.30 m. staat het klokkengestoelte en eindigt de wenteltrap; een tweetal ladders die juist niet ter beklimming uitnodigen, geven van hier toegang tot het plat, dat de toren thans afsluit en dat op 28.30 m. boven de kerkvloer gelegen en met een ijzeren hekwerk omgeven.

Een prachtig, bijna onbegrensd panorama over Drenthe aanbiedt, vooral treffend is het uitzicht vandaar, als het koren nog op het veld staat en de lucht onbeneveld is: het bouwland, het omsluit dan het dorp als met een veelkleurig mozaïek, op zijn beurt omsloten door de beide met haar kronkelpaden, haar wagensporen, haar bosgroepen hier en ginder, die boerschappen doen veronderstellen of herbergen en met een enkel

halfverscholen bescheiden torentje dat van de verre horizon een dorpsplaats aanwijst.

En over die urengrote ruimte die men van daar overziet ligt een opvallende rust, slechts een opstijgende rookkolom, slechts het zacht gebel van een stalwaarts kerende kudde, slechts het van uit de verte bijna nauw hoorbaar klinkende geluid van een klok, getuigt van menselijk leven, en overtuigt u dat het geen uitgestrekte reliëfkaart is dat gij overziet.

De brand van 1867, die de toren zijn spits ontnam, hij heeft hem tevens in een belvédère herschapen; doch het prachtige uitzicht vandaar, hoe lonend ook voor hem die de moed heeft om een 140-tal treden te klimmen, dat uitzicht, men geniet het ten koste van de vorm van de toren, die zijn achtzijdige spits terugvraagt en weer in het bezit van deze zijnde, gelijk weleer, de hoogste toren van Drenthe, nog 3 m. hoger dan die van Rolde, zou zijn.

De gemeente Sleen is helaas niet bij machte om het enige, wat nog van het restauratiewerk van haar, nee, van Drenthe's monument ontbreekt, die spits, zelve tot stand te brengen, het is daarom te hopen, dat binnen een niet te lang tijdverloop, haar kleine bedrag voor dit doel benodigd moge worden.

's Gravenhage, Augustus 1892

E-mail adressen:

In verband met het overschakelen naar een aanbieder op "Het Zuidenveld" glasvezelnetwerk, hebben veel leden een ander e-mailadres gekregen. Wilt u dit nieuwe adres even doorgeven aan het secretariaat? secretaris@sbs-sleen.nl Bij voorbaat dank.

De Puzzelrubriek:

Onder de goede oplossingen wordt via loting de winnaar beloond met een tegoedbon ter waarde van € 10,00. Te besteden bij één van de plaatselijke bedrijven. De oplossing kan worden ingeleverd / ingezonden aan: SBS e.o. Broekveldstraat 33, 7841 BB, Sleen. Of per mail aan: sbs.sleen@gmail.com
De winnaar van de maart-puzzel is: **Sina Derks**, Brink 19.

Van harte gefeliciteerd.

April - mei puzzel:

De april-mei puzzel staat dit keer in het teken van de dagelijkse boodschappen. Als u de puzzel goed heeft opgelost noteert u de spreuk van Sir Winston Churchill onder op het invulformulier en lever de oplossing in vóór 10 mei a.s. (vergeet niet om uw naam te vermelden)

Veel succes.

Sudokupuzzel:

				1	4			9
6				7				3
				6				7 8
								4
9	1				5			8
	7						2	
		2	9	4	7			3
4								5
	8	6			3			2

Wat is een sudoku? Het is een puzzel die bestaat uit 9 blokken van 3 keer 3 vakjes. In elk vakje hoort een cijfer van 1 tot en met 9 te staan. Vul het diagram zo in, dat in elke rij, elke kolom en elk blok van 3 keer 3 vakjes de cijfers 1 tot en met 9 één keer voorkomen.

N.B. De uitslag van de sudokupuzzel wordt apart beoordeeld en *telt niet mee voor de prijzen.*

SBS Puzzel april - mei 2021.

Zet uw dagelijkse boodschappen in de lijst en stuur de uitkomst naar de secretaris voor 20 mei.

- 1 in het zuivel-vak is het basisproduct?
- 2 oranje wortel, goed voor de ogen?
- 3 in het Surinaams "pisang" is een?
- 4 Popeye wordt er sterk van?
- 5 verguisd vlees van gevogelte?
- 6 in korrelvorm of gemalen kruid, in diverse scherptes?
- 7 babydoeken?
- 8 toetje van krenten, rozijnen, gort en specerijen in bessensap?
- 9 basisproduct voor stampot?
- 10 wildbraad van een klein hert?
- 11 restproduct bij boterbereiding? (vroeger).
- 12 leesvoer, elke week nieuw?
- 13 code die gescand wordt bij het afrekenen?
- 14 overkoepelende naam voor gevederde dieren?
- 15 langoor?
- 16 keukenkruid van wilde marjolein?
- 17 toetje van aangezuurde melk?
- 18 lekker bij de chips?
- 19 ontstaat na het karnen van room?
- 20 alcohol vrije drank?
- 21 Elstar?
- 22 andere naam voor specerijen?
- 23 enigszins gekromde groene vrucht, > 30 cm / ... tijd?
- 24 kruid, gemalen of in stokjes?
- 25 vleesblokjes in pindasaus?
- 26 wie komt er om zijn loontje?
- 27 frisdrank (vroeger) gemaakt uit een restproduct van de kaasbereiding?
- 28 Heldere alcoholische drank van de druivenrank?
- 29 legsel van een kip?
- 30 melk met minder dan 1% vet?
- 31 soort vlees; spek, ham en dergelijke?
- 32 vette vloeistof komt vrij na centrifugeren?
- 33 fleurige attentie bij een speciale gebeurtenis?
- 34 visjes dicht opeen in een blikje?
- 35 terug gebrachte flessen?
- 36 bier uit "Groenlo" in de groene fles?
- 37 bloem van mais?
- 38 bakvet van olijven?
- 39 zoetstof van biet of riet?
- 40 vis ook gebruikt voor kibbeling?
- 41 winterkost?
- 42 eetbare bolvormige paddenstoeltjes?
- 43 niervormige bruine bonen?
- 44 duizend cc verpakkingen voor frisdranken?
- 45 voor een fris en schoon gebit?
- 46 voor de witte of de bonte was?
- 47 specerij/smaakstof van de ... orchidee in stokjes of als poeder?
- 48 Fruit, gelijk een Nieuw-Zeelandse vogel?
- 49 meelproduct / pastaslierten?

